

Megfagyott könnycseppek

Zhao Lihong ismert kortárs kínai költő, olyan szerző, akinek sikerült megtalálnia sajátos hangját, a klasszikus hagyományokat ötvözi a modern kifejezésmóddal, melankolikus világlátása mögött szigorú társadalomszemlélet húzódik meg, lázadó keleti filozófia.

Az erkölcsi és politikai válságban senyvedő világ szemtanújaként próbálja megváltoztatni a bolygónk pályáját, miközben tudja, hogy a lehetetlenre vállalkozik.

*én nem látom, mi van a világ belsejében,
a világ nem tudja mit hordok magamban
a röntgensugarak átjuthatnak a bőrön
és a csontokon, a gamma sugarak
átjuthatnak a szerveken,
de nem tudják felismerni,
a szabad gondolkodású elme,
célját a föld és a csillagok között*

Zhao verseiben a fájdalom mélyre hatol, túllépi az egyén határait, érzékelhetővé válik a lét minden szintjén.

*Igen, a fájdalom az én zárókövem
mely az öröm palotájának boltívét tartja.*

A költői érzékenység formálta szenvedés megtestesülései a létezés megkerülhetetlen kellekei, a kozmikus lüktetés hullámai.

Adódik a sokszor feltett kérdés: élhet-e az ember szenvedés nélkül? Lehet-e állandó az öröm, a boldogság, a nyugalom, miközben a mindennapokat a szenvedés különböző formái ostromolják?

Az ember a boldogságra törekszik, de a szenvedés mindig jelenlevő, mint az árnyék a fényben.

*Az árnyék mindenhová elkísér minket
akár szegények vagyunk, akár gazdagok,
boldogok vagy szomorúak
fényűző helyeken,
vagy a kies vadonon át,
bárhová megyek, az árnyékom*

*ragaszkodik hozzám,
a végsőkéig hűséges.*

Az ember e világ abszurdításában keresi helyét, állandó harcban, hogy felül-
emelkedhessen rajta.

*Úgy érzem, megfulladok
a sűrű, folyékony sötétben és harcolok,
Küszködöm, fulladozva,
karomat kinyújtom a vízből.*

A szenvedés tudatosulása nem jár együtt a feladással, a beletörődéssel: „*Kutatom
a sötétségben, a hajnal hasadását, / Hallgatom a meleg szelet, mely elúzi a kemény telet*”

A változás, a megoldás, a szabadulás, megmarad a vágyak, a szándékok szintjén,
az ember mindig rádöbben kicsinységére, tehetetlenségére:

*Túl gyakran tör rám a fájdalom,
de csendben tűröm.
Mi, halandók tehetetlenek vagyunk,
gyalogok a sakktáblán,
másodlagos szerepet játszunk a nagy tragédiákban.*

Zhao Lihong verseiben a vérző sebek az ég felé nyitják szirmaikat, a fény felé
törnek. A szenvedés annyira jelenlévő ezekben a versekben, hogy méltán nevez-
hetjük szenvedésköltészetnek. A fájdalom hídként vezet át egyik versből a má-
sikba az olvasót. A magaslatokat ostromolja és végül kozmikusvá válik. Ilyen for-
mán a versek nem mások, mint kérdések, amelyek arra keresnek választ, hogy
érdemes-e, lehetséges-e együtt élni a szenvedéssel. Művészi megformálású kérdő
meditációk, mesterien ábrázolt érzelm-örvények.

A költő fegyverei a szemlélődés, az azonosulás, valamint a természet, az élet
csodájának a felmutatása.

Türelmesen várja, hogy a fény újabb napkeltét jelentsen, hogy mindannyiunkról
eltávolítsa a sötétség fekete hálóját, a mindenütt leülepedő port.

Az idő mindenhatósága meghatározza a költő mozgásterét, a csodákban és az
álmokban hinni a túlélés egyik lehetősége lehet, a képzelet mindenható, begyó-
gyítja a múlt sebeit, távlatokat nyit, repülni tanít, mert „*Akinek nincs szárnya, az is
tud repülni.*”

De a szenvedés örök, és az embernek meg kell tanulni együtt élni vele.

*A sötétség azonban nem tűnik el,
ott él örökre minden sugárban,*

*amely betölt minden sarkot.
Ha kétségeid vannak,
kérlek, csukd be a szemed.*

Olyanok ezek a versek, mint filigrán ékszerek, amelyek drágakövei megfagyott könnycseppek.

Balázs F. Attila

ZHAO LIHONG

A lélek távozásai

A lélek és a test úton vannak,
az első kinyílik, mint a kagyló, és a világba ömlik,
leválva a húsról, fűgén ügködik,
mulandó örömeiben.

A vándor lélek hirtelen felébred,
elveszett és magányos, túl a testen
mely valaha boldogan vendégül látta,
rádöbben, hogy a visszautat eltévesztette.

Olyan, mint egy madár a fa ágán,
mely mozdulatlanul nézi,
az alatta elhaladó járókelőket.

Most én vagyok az, aki az ágak közül
bizonytalanul nézek le
a küszködő testre, amely az enyém is lehet.
Miért rohan mindig,
elveszve a tömegben, hogy aztán
magába zuhanva üljön a sötétkamrában?

Én vagyok ott fent, de idelent is,
csak egy lehelet választ el minket,
az ég és föld közötti lehelet.

Szegény lelkem, nem tudod,
mi forr a húsomban?
Nem árulom el, hova megyek,
Felemelem a homlokomat, a magaslatot kémlelem,
de lelkemet kitörlöm az élők közül.
Fonnyadó levelek remegnek a szélben.
Hol vagyok most
Hol vagyok?

Az elveszett lélek
tükörré változik
és a testet látszattá változtatja.

Én vagyok az, aki a sötétben
ragyog, lélek-felügyelő,
aki a test kapujában,
vigyáz rád,
tükörben megvillanó látvány,
nimbusz, foszforeszkáló színekkel.

Hirtelen kemény arc jelenik meg előttem,
olyan valakié, akit nem ismerek,
kopott könyökű kabátot visel,
és tompa orrú cipőt,
folyton erőlködve egy halom bőrönddel
melyek mindig zárva vannak.

...
Lehet, hogy nem is látja
az üres tükroét, amelyben egy idegen
bámul zavartan, tehetetlenül
és hirtelen elnémul.
Hol vagyok most,
hol vagyok.

Haj

A hajam
puha jáde kalász,
valaha vízesés volt a napon,
szivárvány tükröződése a távolban,
hajladozó alga mely meghajol
hogy üdvözölje a földet.

A benne lévő fekete egész életében gyűjtötte
a szivárvány teljes spektrumát.
Viszlát, megdicsőült fekete,
nappali fehér veszi át az ében helyét.
Az egykori gazdag hajkorona mostantól
rövidre lesz vágva.

Mikor történt a változás,
mikor lettél feketéből
fehér, mint a hamu, maradék hó,
fehér, durva, könyörtelen,
nyögés, mely átvág egy gleccseren?

Napról napra egyre ritkábbak
fejemen a megmaradt hajszálok.
A szél játszik velük, fésüli
és vidáman suttogja: kedveseim,
tudjátok meg, hogy a talaj még mindig táplál,
ezért még nem arathatok.

Ujjlenyomatok

Amit örökök hagyok a földön,
a tétova léptek mellett,
ujjaim áttetsző ujjlenyomatai,
azokon a tárgyakon
melyeket megérintettem utamon.

Anyám melle,
Apám válla,
drágám arca,
újszülött ernyedte keze,
pamut pulóver, zsák- vagy selyemvászson,
lobogó kabát az átható fagyban,
vagy az esőáztatta kalap karimája.

Evőeszközök, rudak, csészek, tányérok, csészek,
tinta, toll, könyvoldalak és abakusz,
síplyukak, elefántcsont zongorabillentyűk,
a folyosón kanyargó korlát,
az elhagyott esernyő fogantyúja,
a mankó, kulcsok lenyűgöző kollektívája;
valamint számtalan fogantyú.

...
Rizspite, gyümölcslekvárok, fűszernövények:
mind megkóstoltam, alaposan megrágva
amíg el nem tűntek,
ujjlenyomatokat vittek magukkal.
Én vagyok az, aki megmentettem őket
és én vagyok az, aki elpusztította őket.
Átcsúsztattam ujjlenyomataimat a nyelvcsövemen,
a vékonybélbe juttatva, hogy
újra a húsom részévé váljanak.

A párás ablakon hagytam ujjlenyomataimat,
rügyek formájában,
melyek virágot bontanak,
fehér szirmok, áttetsző fű,
fogságban tartott pillangókat elengedem,
hogy elrepüljenek,

elvivén magukkal, csillogó szárnyaikon,
aláírásom, egy másik horizont felé lebegve.

Átfedések

Ezek a világok mindig követik egymást,
egymásra rakodva,
rétegről rétegre.

Nézz kifelé, és azonnal látni fogod
hogy az egyik ablak után jön a másik,
ajtót ajtó követ,
hegyet másik hegy,
 eget másik ég.

Nézz belém, és észre fogod venni
hogy pupillámban van egy másik pupilla,
szájamban egy másik száj,
másik szív is dobog mellkasomban,
és lelkemben él egy másik lélek.

Hogyan tudnék kiszabadulni
ezekből az egymásra épült világokból,
sorban feltörve a lakatokat?
Nem baj, ha először arra koncentrálok,
ami bennem van?
vagy talán érdekesebb lenne
a külső réteggel kezdeni?

Nyisd ki azt a pupillát a mélyben,
gyorsítsd fel a szíved, pakold be
a lelked, és segítségével
told az ablakot túl az ablakon,
nyisd ki az ajtót, majd a következőt,
mászd meg ezt a hegláncot
és onnan szemléld az eget.

A világ, amit akkor látni fogsz,
ahol minden út megnyílik,
a felszabadult világ lehet.

Körmök

Nem szándékoztam leltárt készíteni
a karcolások nyomairól bőrömmön,
nem érdekel a helyük,
sem a jelenség, ami heggé változtatta őket.
Inkább azt próbálom megérteni,
miért nem szűnnek meg a sebeink
tovább növekedni. Ahogyan a fű a
mezőn, vagy az ágak levelei,
akárcsak fekete selyemhajam.
Mindent, ami szelíd ezen a világon,
Sértő dolgok vesznek körül.

Ha ebben az életben
nem vágtam volna le a körmeimet,
hogyan néznék ki ma? Mint egy remete
olyan hosszú körmökkel, mint a lecsüngő,
kapaszkodó szőlőindák.
Meggötöznének, fogva tartanának,
és körül venne az egész világ,
árnyékot vetne a napon.

..
Ha viszont szabadságban élve,
bejártam volna hosszában széltében
ezt a világot,
Nem zavartak volna körmeim,
tövis vagy bogáncs nem állta volna az utamat,
mert elkoptattam volna őket a sziklákön
árkokat, karcolásokat hagyva magam után,
szilánkokat és port magamról, nyomokat
a helyeken, melyeket felkerestem volna.

..

De a valóságban igen egy speciális ollóval
gondoskodom róluk.
Szimmetrikus körvonalukat kiemeli a fény,
generációkon át, apáról fiúra szálló
népszerű modell szerint ápolom.
Ez csupán egy része annak,
amit az ősök által épített civilizációnak fizetek
mely eltávolodott az élettől a természet szívében.

Színes álmok

Álomjelenetek, sejtelmesek, szétesnek,
és mindent, ami valaha emlék volt
töredékké, folttá vagy szilánkká változtatják.

Gyakran álmodom élénk,
friss, nyers színekben, csípősebbeket,
mint a való világ.
Máskor feketén-fehéren jön az álmom,
mint egy régi, egy évszázaddal ezelőtt
forgatott poros film.

Sokszínű álmaimban
a levegőben lebegek vagy táncolok,
szárnyakkal és pamutfelhőkkel
körülvéve az alkonyatban.
Aztán elnyel egy tarka tölcsér,
beborítva hangokkal és illattal,
lágý ölelésben.
Remegek, mint egy korty bájitaltól,
amely ködös térbe visz,
sok ezer kis seb, szüntelenül kitörő törpe vulkánok,
üveges humor gránithullámainak országába.

Színtelen álmaimban
fekete-fehér tájon futok és alig török át,
sziklákon és szakadékokon.

Viharos özönvíz, mély áramlatok,
szívnak magukba, és a halál meglátogat.
Leül velem szemben, de nem szól hozzám.
A súlyos árnyékoktól barázdált fehér csendben,
amikor felébredek, kimerülten és kifacsartan,
könnyek szöknek szemem sarkába
és minden, amit a kezemmel érintek,
azonnal homályos vízióvá változik.

Soha nem fogom megtudni, honnan jön
az isteni erő és baj, ami álmomban jelenik meg,
színesen vagy csak árnyékban, mint a vatta.
Valószínűleg látomások, melyek
a csatatérre igyekeznek, ahol csapdába estem,
olyan álmok fogságába, amelyek soha nem ismertek
mást
csak a kezdet sűrke hamuját.

Előjel

Széteső villám, rémálom,
szememet kinyitó, hagyd, hogy
a reggeli sugár remegjen az ablakban.

Részletek egy álomból,
szétszórt szirmok,
sokszínű pillangók,
súlytalan szél

megörvendezetteti pupillámat
csak egy pillanatra
hirtelen meglátva egy
macska figyelmes szemét.
A macska a háttetőről néz rám
zöld szeme tüzes csillag.

Hirtelen leesik,
a test az égről,
magányos villámlás, állókép.

Hangszalagok

Hangszalagok, lant és hárfa
húrjai,
harmat csöpögésének
bársonyos hangjai vagytok.

Régebben azt hittem, csak azért vagytok,
hogy énekelni tudjak, és azt hittem,
hogy hangszerelni tudok bármilyen mozdulatot.
Azt hittem, bárkiből lehet zeneszerző,
isteni hangot kereső húrokon,
melyek a harmóniát szülik.

De a csend pillanataiban
a föld zshivaja közepette,
amikor húrjaim megfeszülnek,
és a hangom lefojtva marad,
áthatolhatatlan mélységben, én mégis
oly megtévesztően közel érezlek titeket.

A halál becsomagol a csend hálójába
amelyben a húrok alig rezegnek
és addig sírok,
míg el nem veszttem a lelkem és a lélegzetem.
A mennydörgő hang rázúdul
erre a hallgatag világra
amelyben már a visszhang sem fér el.

Könnymirigy

Egy titokzatos erőtől hajtva
az érzelmek folyékonyá válnak,
amelyek különböző helyzetekben
színültig megtöltik szememet.

Fájdalmak, örömök jönnek egymás után,
mint a tisztaság kaleidoszkópja,
a pupillákra csordulva, elhomályosítják
a szemek kusza kristályait.

Az egykor hiperaktív könnymirigyeim,
elnyeltek homokviharokat,
golyók hatoltak mellkasomba, elviselték
mindazt, amit a szél hozott hívatlanul,
távozásokat és ismétlődő halotti ágyakat.

A könnyeim már rég felszáradtak,
de a mirigyek nem adták fel
az utat, amelyet egykor bejártak.
Mint szétszórt borok hálózata,
terjeszkedik az emlékek csontháza,
könnyeim térképe,
rozsdás begónialevél spektruma.

Ereklyék

Elmennek egyenként mind
akiket szerettem.
Kihűlnek a meleg testek,
köddé válnak,
és felszívódnak a semmiben.

Nem hagynak nekem örökségül
csak papírokat és dokumentumokat,

kötési útmutatókat,
vagy csomagolóanyagokat.
Ereklyék, amelyek elfelejtették a kezét,
amely egyszer megérintette őket.
Nyugodtan és ünnepélyesen leülök rendezni
a halom ereklyét.

Halotti igazolványok,
könnyekkel teli szememben
táncolnak és megszólalnak
gyenge, ismerős hangon.
Ez a mágnes visszahúz,
velük szeretnék ülni a hold alatt,
barangolni a legelőkön,
vitorlázni a tengeren,
ismeretlen helyeket felfedezni.

A kihűlt ereklyék
újra elkezdenek hőt árasztani,
a rongyok repülő szőnyegekké változnak,
amely átrepít tengereken és szárazföldeken,
az idő folyóján, fel, egyre feljebb,
az üres doboz hirtelen megtelik
gyöngyökkel és ékszerekkel,
ellopva elképedt szemem.

Zhao Lihong, Kína egyik legismertebb költője, írója, 1952-ben született Sanghajban. A Kínai Írószövetség igazgatója, a Shanghai Writers Association alelnöke, a Shanghai Literature irodalmi folyóirat kiadója. Emellett vendégprofesszor a Kelet-Kínai Egyetemen és a Shanghai Jiao Tong Egyetemen. Zhao több mint 80 verses-, próza-, és riportkötetet publikált. Számos irodalmi díjat nyert, köztük az Aranykulcsot (Szerbia, 2013), a Kiemelkedő művészetért és irodalomért elismerést (Sanghaj, 2014) és a „Mihai Eminescu” Nemzetközi Költészeti Díjat (Románia, 2019). Számos műve a kínai általános és középiskolai, valamint főiskolai tananyag része. Műveit több idegen nyelvre is lefordították.

Konyha I. (Fények sorozat, 2010), olaj, vászon, 70 x 100 cm